

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, Fôia, candu concedu ajutoriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 28/16 Octobře 1868.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Transilvania.

Brasiovu 25 Oct.

In siedinti'a din 19 Oct. cas'a deputatiloru din Pest'a sa a centralisatu justiti'a in Pest'a. In proiectulu ministerialu despre organisarea justitiei se afia unu feliu de decentralisatiune prin proiectarea de 8 curti apelative, in diverse departari pentru inlesnirea poporului; inse comisiunea resp. diatala a propusu numai doue table judiciarie, una in Pest'a si alta in Muresiu Osiorheiu si cu tote discutele lungi totusi se primi proiectulu comisiunei celu numai cu 2 tabule judiciarie, una in Pest'a, alta cea din Transilvania. Dupa o tacere circumspecta se plangu acum mai anteu sasii, ca perdu judeciulu apelativu din Sibiu prin conclusula acestu diatalu.

Dep. Bömches, cu tote, ca se tiene de negatu de catra ai sei, totusi vodiendu perderea nationala facu in diata propunerea urmatória: pentru cá se inceteze prepunerea despre maghiarisarea sasiloru din Ardélu se decida camera, cumca locuitorii din fundalu regiu se asigúra in folosirea limbei lorú garantata prin lege, si la regia tabul'a a Ardélului se se respecteze limb'a judecatoriloru, cari se voru denumi din sinula lorú: in sensulu legiloru din 1791 art. XXXI si alu legiloru din 1847--48 I, VII, 5. VI.

Pentru apararea continuitatii dreptulu sasiloru se sculá numai Michailu Binder, votandu pentru proiectulu ministerialu, unde se sustienea si tribunalulu apelativu din Sibiu. Era pentru eternulu dreptu de a se respecta si romanulu intra inlesnirea administratiei dreptatii si dreptulu limbei la judecie nici pomana, ci propunerea comisiunei s'a primitu cu mare maiortate.

De aci se plange „H. Ztg.“ Nr. 253, ca cu acéta decisiune ar' inceta simpleminte dreptulu fundamentalu alu natiunei sasesci, fara cá se se fi intrebatu, celu pucinu, natiunea saséscá cá atare, si apoi intréba: Cu ce neamu facutu noi vinovati cá se tracteze maghiarii cu noi asia.

Apoi resonéza, ca inca artic. de unione nu e facutu si intru acela trebue mai anteu se se fipeze principialminte decidera pentru administrati'a justitiei in sasime, dar' inainte de a se face articulu nu póte avé locu modificarea administratiei justitii in Ardélu in puterea legiloru sustatorie; ér' man'a libera e absolutismu. —

Caus'a nationalitatiloru in Ungari'a

a inceputu a esi la ordinea dilei, dupa cum prenunciaseramu. In desbaterile comisiunei respective deputatii serbi Branovaczky si Milstits in adeveru, ca parasira ulterioarele pertractari ale comisiunei, indata ce se primi proiectulu lui Horváth si Kerkapolyi de base a desbateri. Romanii n'au fostu de facia, voru fi inse in camera, unde afara de impresiuni, despre consiinti'a de dreptu pentru informarea opiniunei publice, altu resultatu n'are prospectu a se poté castiga. — Proiectulu natiuniloru din Ungari'a pentru regularea si asecurarea nationalitatiloru si a limbelorú e multiamitoriu, dar' póte ca nici se va primi a fi cititu in diata, fiinduca maiortatea camerei nu vre se cresteze unu proiectu, care asecura nationalitatea, ci numai pe alu seu, care lasa usi deschise la unitatea séu unificarea ór' contopirea tuturorú pretensiuniloru in cazanulu complecesului, cá nime se

n'aiba dreptu de pretensiuni, ci se conteze numai la grati'a esecutoriloru legi. — Indesierto striga serbiloru tradare, ca nu iau parte la desbateri, pentruca dicu ca proiect. maiortatei e numai o satirisare a pretensiuniloru nationali si concede numai, unde si ce nu póte opri, inse totu numai in forma de gratia, pe catu se voru indura, dar' nu in form'a de dreptu legalu, pe basea caruia se poti apera vreo pretensiune. — Acéta e multumirea nationalitatiloru, cu care stetera inainte unii pana acum. —

Cine crede vorbeloru de claca?

„Romanulu“ publica memorialulu, pe care lu dederu in an. 1860 dd. Klapka, Kossuth si Teleki fostulu Domnu Cuza, in care dicu, ca aceste doue natiuni avendu una si aceasi sórte suntú avisate a se apera, si ceru ajutoriu dela Cuza pentruca se apera pe maghiari si pe romanii austromani de apasările Austriei, si pentru a convinge pe Cuza, ca voru respecta pe nationalii din Ungari'a, ei oferescu urmatória a garantia de drepturi nationali:

„Marele principiu alu egalitatiei nationalitatiloru si a limbelorú a fostu deja adoptatu de catra diat'a nóstra din 1849. Acestu proiectu nu contine decatú desvoltările acestu principiu, asupra carorú suntemu toti in intielegere; éca principalele desvoltari:

1. Fiacare comuna va otari eainsasi, care va fi limb'a sa oficiale. In acéta limba ea va face se se redacteze procesele verbali ale siedintieloru sale, reporturile si adresele sale comitatului, petitiunile sale catra guvernul si catra diata. Fiacare comuna va decide, afara de acés'a, care va fi limb'a invetiamentulu in scólele sale.

2. Fiacare comitatu va otari asemene cu maiortatea voturiloru, care va fi limb'a sa administrativa. In acéta limba elu va dresá procesele sale verbali si protocólele sale, si va corespunde cu guvernulu si totu in acéta limba ii voru fi espeduite decretelú si respunsurilú guvernului.

3. Membrii dietei ungoresci se voru poté servi in discutitiunile parlamentarie cu ori care din limbele tieri.

4. Legile voru trebui se fia promulgate in tote limbele adoptate de oatra comitate si comune.

5. Toti locuitorii tieri se voru poté asociá in libertate in interesulu nationalitatiloru lorú respective, ori cari aru fi, in mari comunitati nationali; se voru poté organisá cum le va placé; voru poté convocá intruniri mai multu séu mai pucinu numeróse, se institue adunari periodice prin delegatii lorú. Ei voru poté asemene se si numésca oapi nationali, pe cari ii voru numi Voivodi séu Hospodari séu cu orice altu nume voru voi.

6. Comunitatii lorú nationale ei voru adage, déca acést'a le convine, guvernulu bisericiei si scóloru lorú. Ei voru poté numi in libertate pe capii lorú eclesiastici si se le dè, déca voru gasi ca este bine, titlulu de patriarchi de mitropolitú séu orice altu titlu.

7. Ei voru poté face statute in privinti'a organisarei catu si a administrarei asociatiuniloru, si a tuturorú intereselorú lorú, atatu nationali catu si religiose.

8. Statulu nu le cere decatú unu lucru, publicitatea deliberariloru si tuturorú actelorú lorú. —

„Principe, proiectulu in oestiune, despre care v'amu datu o scorta aratare, admite cá diferitele poporatiuni ale Ungariei si ale Transilvaniei se póta avé — séu relativu la cerintiele nationali séu relativu la totu ce privece desvoltarea prosperitatiei lorú, inca si alte dorintie decatú cele, la cari se reporta acéta lucrare, ci

cari au fostu póte scapate din vedere numai, pentruca nu cunóscemu. Proiectulu mai esprime inca convingerea, ca in tote aceste privintie, Ungari'a va consimti la totu aceea ce unu frate póte cere intr'unu modu ecitabile unu frate.

Impartimu toti acéta convingere, si promitemu a intrebuintiá in acestu sensu tota influinti'a nóstra.

Éca, Monsiunore, principiile pe care rugamu pe Alteti'a Vóstra se binevoiti a le privi cá ale nóstre si cá acele ale tieri pe care o reprezentamu. Aceste principie suntú deja cunoscute in mare parte in Franci'a, in Engliter'a, in Itali'a: Binevoiti a ne ajutá se le aducemu la cunoscinti'a celoru pe cari i interesa mai particularminte.

Evenimentele grabesou. Este vorb'a de sórtea concetatiuniloru nostriu din ras'a Vóstra. Totudéon'a acele lamuriri, cari voru parveni prin intermediulu Vostru voru paré cele mai pucinu suspecte poporatiuniloru nóstre Romane. Invétiati, Principe, a ne cunóscé atatu in interezulu Vostru catu si intr'alu lorú si intr'alu nostru.

Pres'a dela Bucuresci ne-ar' poté face niseo servitiu imense, tractandu cestiunea ungoresca din punctulu de vedere alu adeveratelorú interese ale Prineipatelorú-Unite, si facundu, prin urmare, se intieléga locuitorii nostriu romani catu de solidare este caus'a lorú cu a nóstra.“ scl.

Asteptamu cu sete dela soliditatea caracterulu d. gen. Klapka, cá se convinga lumea, candu va apara in camera drepturile nationalitatiloru, cumca de atanci si pana acum n'au suferitu nici o metamorfosa principiale de susu spre angustarea, ci numai spre largirea libertatii comune. —

Revista despre universitatea a sasa.

Diurnalele maghiare, cu deosebire „K. K.“, iea adeseori preste pitioru diurnalele germane, cari imputa deputatiloru sasesci la universitate, ca se póta pregenati facia cu comesulu prov. si apoi tocma din contra afla „K. K.“, ca deputatii in caus'a reformelorú ar' fi chiaru si renitenti, si propune, ca universitatea cufundata in interesu propriu putredu ar' trebui desfiintata, luanduse inainte o nóua alegere provisoria a deregatoriloru, si pe basea unei nóua ordine de alegere prov. se se chame o nóua universitate, care se si dè parerile despre reformele necesarie. Regimulu se ingrigésca numai cá universitatea de acum se si finésca negósielú economice si apoi se se tramita a casa. De aci incolo „K. K.“ registréza peccatele si imputa sasiloru vechi, ca suntú unu genu de ómeni orbiti de domnirea birocratica, care ar' trebui data diosu din influinti'a ce o are asupra poporulu, pentruca ei suntú servitorii absolutismulu Bachianu si Schmerlingianu, si ori catu au tremuratu, cu pucinu mai inainte, pentru pacatele lorú, devenira acum ér' arroganti prin tractarea cea mare-animósa a ministeriulu, ca-ci chiaru deputatii confluesului au aruncatu emisulu ministeriulu de interne, care i perstringea, simpleminte intre maculaturile archivulu; si unii din ei scriu si articuli acitiatori, contandu la ajutoriulu celoru 40 milióne germani, cari cu departare de 2 dile s'au mai apropiatu de ei, si prin acéta iritéza pe poporulu celu bunu sasescu, ei inspira ura in contra natiunei maghiare si a constitutiunei ei sigilate cu juramentulu regecu si cu acéta mana ap'a pe mór'a daco-romaniloru maghiarofagi. De ce se mai suferé regimulu si mai incolo acestu jocu daunatiosu alu sasiloru vechi, pentruca ei suntú numai tramisii unoru comunitati si magistratú ruginite. — Aproposu cu acéta vorba alai „K. K.“ aduce „Presse“ din Vien'a intr'o corespondintia din Pest'a o scire sigura, cumca in ministeriu se prelucra o institutiune nóua municipala pentru sasime, si inca pe basea determinatiuniloru din 1848, cum mai incepu in 49 comisariulu Moises Berde, care siede astadi cá consiliariu in ministeriulu de interne. La acéste „Kr. Z.“ consiliaza pe deputati, cá se intetiésca lucrurile, nu cumva ei se devina in fine de prisosu. —

Congresulu bisericescu romanu gr. or. in Sibiu.

(Urmare.)

In sied. VIII d. Borlea pune pe mäs'a congresului unu proiectu de resolutiune pentru intrebuintarea limbei romane cerendu a se pertracta cu urgentia, care venindu la ordine se si primesce en bloc. Speramu, ca o vomu citi.

D. d. Alduleanu presenta petitionea repres. beser. dela St. Nicolae in Brasiovu catra congressu, prin care se cere modificarea onoru dispusetiuni din regulamentul d. 1864 cá nepracticabile. Mai asterne unu proiectu de statutu pentru efort'a gimnasiului gr. or. rom. precum si unu proiectu de statutu pentru infintierea unui fondu de pensiune pentru profesorii dela gimnasiu si scólele normale gr. or. romane din Brasiovu. Tóte aceste petitiuni se predau comisiunei de 27.

D. Babeau presenta alta petitiune a dep. congressului din dioces'a Temisiórei, care cere unu consistoriu diocesanu in Temisiór'a sub episc. aradana. Se da la comisiunea petitionaria.

D. Popea asterne totu in privinti'a obiectului amintitu de dlu dep. Alduleanu o petitiune din partea profesorilor si a altoru cetatieni cá membri ai sinodului parochialu dela bisericele din Brasiovu cu hramulu St. Nicolae si Sant'a Treime, inse in directiune opusa cu cea presentata din partea dlui dep. Alduleanu, cu acea rugare, cá se se iè in considerare, si propune, cá alaturanduse langa cea pr. de dlu dep. Alduleanu se se predè comisiunei de 27 (se primesce).

Dupa acèsta se primesce la desbatere statutu organicu, lucratu de comis. pe basea proiectului metropolitanului.

In decursulu desbaterilor statutulu d. dep. Alecs. Mocioni vorbi fórtè cu resonu pentru introducerea votulu directu democraticu la alegerile membrilor congresului din mai multe privintie si cá se se dedè si romanulu cu apucaturile representative.

D. dep. Alduleanu pledèza pentru alegeri indirecte, si la votare nominale se primesce propunerea d. Dr. Mocioni cu 52 in contra la 29 voturi din 81 presenti si 8 absentii. In „Federatiunea“ se plange cineva, ca s'ar fi primitu votulu indirectu, adica cá numai alesii doi 3 ai comunelor se mèrga a alege pe deputati, si nu de adreptulu. In „Tel. Rom.“ s'au primitu alegerile directe.

Literae Fundationales.

Ego, etiam infrascriptus, Archi-Episcopus et Metropolitanus Albo-Julienensis **Alexander Sterca Siulutiu** praesentium mearum Literarum virtute et tenore, sequentem perpetuo valituram, irrevocabilem et sub incurrendo anathemate, et divina indignatione a nemine, sub nullo praetextu, aut titulo violandam, aut immutandam, vel transformandam, in favorem et sublevamen viduarum pauperis cleri, et Juvenum populi Nostri Romani, specialiter ad hanc Almam Aepplam et Metropolitanam Archidioecesim Albo-Julienensem, aut ad Gr. Cath. Religionem in Transilvania pertinentium, aliorumque piorum Institutorum facio fundationem in Nomine „Patris, et Filii, et Spiritus Sancti!“ Amen.

Pro basi fundamentoque, et perpetua scaturigine huius meae Fundationis irrevocabiliter et pro perpetuis temporibus testor, do, et dono, ac lego:

1. Omnia illa immobilia bona, cum omnibus ad haec bona appertinentibus rebus etiam mobilibus, quae Ego recentiori tempore ab Illma Domina Comitissa Marco-Pejacsevich, Nata Comitissa Hermina Bethlen in possessione Spring, inclito Comitatu Albæ Inf. ingremiata, Nominali Summa: Nonaginta sex millibus florenorum Monetæ Conventionalis in Obligationibus Urbarialibus emi, quae in reali pecunia et summa in Obligationibus Urbarialibus, ad praesentis temporis pecuniae Cursum et Valorem reducta: Quinquaginta septem millia efficiunt — prout legitime die 3-a Aprilis 1861 confectus Contractus uberius indigitabit.

2. Ut haec bona tantopius fructificare possint in Instructionem horum bonorum testor, do, et dono, legoque omnia pecora mea cornuta, ut pote: boves jugales, juvencos, vaccas lactiferas et juvenas, item bubalos et alia pecora et pecudes, uti sunt, oves, porci, et omnes equos et equas, hinnulosque et admissarios, qui post mortem meam tamquam mea proprietates supermanerent, et existerent, exceptis iis, quae Ego specialiter adhuc vita mea durante alicui dedissem, vel donassem, vel ultimo meo diversoque Testamento legassem, quae si necessaria omnia ad domini Spring ducendam oecono-

miam, et Instructionem non essent, convertantur in pecuniam, quae adjungatur reliquo capitali, ut fructificet.

Pari ratione in Instructionem horum bonorum testor, do, donoque et lego omnia Instrumenta mea oeconomica, quocumque nomine ea vocentur, quae post mortem meam superexisterent, et ad massam meam reliquariam pertinerent, ut pote: aratra, currus, occas, item omnia ferrea fossilia instrumenta, nec non omnia vacua vasa vinitentia maiora, et minora quocumque nomine vocata, et insignita essent, etiam quae Balasfalvae, vel ubique in dominio Balasfalvensi reperirentur. Supte intellecto eo, quod illa instrumenta oeconomica, et vasa ad cellarium pertinentia etiam vino plena, quae in Spring habeo, cum omnibus naturalibus, et frugibus, quae morti meae eperresiduae manserint, ad instructionem horum bonorum pertinere debeant.

3. In autionem huius meae Fundationis testor, do, donoque et lego:

a) Omnem meam pecuniam, sive ea in paratis, sive in obligationibus esset, quae post mortem meam, detractis funebralibus expensis, et servitorum salariis et mercedibus, aliqueque debitis expensisque nefors semet exerentibus, item iis legatis, quae aliquibus personis, vel in alios fines, ultimo meo testamento facerem et darem, substantiae meae pecuniariae superesse posset.

b) Insuper lego et testor omnes illas taxas urbariales quibus mihi Cives, sive incolae oppidi nostri Balasfalva, inde a tempore denominationis meae in Eppum Fagarasiensem, hoc est a 28 Novembris 1850 usque in hodiernum diem, titulo taxae urbarialis, pro fundis domorum suarum, et tenentis allodialibus dominio Aeppli Blasienis debitis, et nondum solutis, tenentur. Quam summam taxalitiã, si Ego eam eruere, et in paratis eam transponere non possem, sedulo et serio curabit Successor meus et Capitulum Metropolitanum usque ad unum cruciferum eam, tamquam de continuo contumacibus, et solveve rennentibus, via etiam legali eruere, et huic Fundationi adijcere. In perpetuo remisso tamen illo restanti debito miseris viduabus, et vere pauperibus colonis.

A.

De manipulatione, et pertractatione huius Fundationis in genere.

§ 1. Haec superius indigitata bona immobilia, et capitalia fundationalia exclusive administrabunt, et pertractabunt semper, et exacte secundum voluntatem meam et in pium finem in hoc fundationali Literario Instrumento expressum, Successores mei Metropolitanæ Albæ Juliensis cum suo presbiterio, sive Capitulo Metropolitanano, adhibitis semper in Consilium etiam e Laicis Viris Nationis Nostrae Romanae in dignitate, vel officiis eminentioribus, uti sunt: Consilarii vel Secretarii Governiales, Assessores Tabulae Regiae, Supremi Comites, vel Iudices, aut V. Comites Comitatum etc. etc. Constitutis; ita tamen, ut inspectio et protectio — pro qua hisce humillime exoratur — maneat semper penes Sacratissimam Sacram Caes. Reg. et Apostolicam Majestatem, et penes Excelsam Caes. Reg. Gubernium Transilvanicum, cui omni anno rationes submittere, imo etiam Clerum desuper, et maxime, cum scire desideraret, certiorum reddere, Successores mei cum suo presbiterio sive Capitulo, obstricti manebunt.

§ II. Praespecificata bona immobilia, et capitalia fundationalia successores mei metropolitanæ cum metropolitanano suo presbiterio, sive capitulo et cum praememoratis viris laicis illustrioribus ad confessionem et nationem nostram pertinentibus ita manipulant, ut post mortem meam puros proventus de immobilibus bonis, et interusura de capitali pecuniario, in obligationibus vel vero parata pecunia praevium in finem a me legatis, et transpositis obvenientia, sollicite et solerter curabunt, ut de tempore in tempus, et de anno in annum, imo etiam de dimidio anni statim elocent, et redigant in capitalia eoque, donec capitale exurget, et augetur usque 250.000 fl. ducenta quinquaginta millia florenorum in valuta austriaca, et eo usque nulli et nemini aliqua pensio vel stipendium dari poterit ex proventibus, vel interusuriis memoratorum superius immobilium bonorum et capitalis — suapte intellecto eo, quod si divina gratia superstitem me conservare dignabitur, et proventus memoratorum fundationalium bonorum, interusura ab hoc fundationali capitali obve-

nientia, semper ego sine omni obstaculo et impedimento percipiam et de iis libere ad bene placitum meum disponam et dispensabo.

§ III. A regula § II. superius facta, excipiuntur ii, quibus ego nominanter, aut per hoc fundationalis instrumentum, aut per separatam aliud meum testamentum, vel condicillum, dari pensiones aut stipendia, statim post mortem meam vellem et disponam; talibus enim, etiam antequam fundationalis summa exurgeret ad capitale 250.000 fl. v. a. prout superius dictum est, statim post mortem meam assignatas per me illis applicatas pensiones, vel stipendia, ex puris proventibus bonorum fundationalium vel ex interusuriis capitalis fundationalis exsolventur, secundum declaratam, vel declarandam meam voluntatem.

§ IV. Posteaquam modalitate superius § II exposita, et indigitata, e proventibus, legatorum immobilium bonorum, et ex interusuriis legati, et transpositi per me capitalis pecuniarii fundationalis, excreverit ad summam biscentum et quinquaginta millia florenorum in val. austr. — 50.000 fl. idest: Quinquaginta millia florenorum in valuta austriaca segregabuntur ad formandum ex iis, et ex puris proventibus dictorum immobilium bonorum deinceps quoque provenientibus, aliud novum capitale, quod iterum modalitate § II. expresse indigitata manipuletur, interusurique ex hoc novo 50.000 fl. v. a. capitali de tempore in tempus, et de anno in annum, imo etiam de dimidio anni, in dimidium annum obvenientia, huic novo capitali quinquaginta millium florenorum val. austr. aggregabuntur, donec etiam hoc novum capitale ad 250.000 fl. idest: ducenta quinquaginta millia florenorum val. austr. accreverit, et exurexerit. Quo facto et obtento 50.000 fl. in v. a. ex hoc etiam novo 250.000 fl. v. a. capitali iterum segregabuntur, et in aliud tertium, et novum capitale convertentur; et sic in infinitum, donec liberit, porro quoque de tempore in tempus modalitate § II expresse indigitata, omnia nova unum ex alio exurgentia capitalia pertractabuntur, et manipulantur, donec omnia haec capitalia, hac modalitate unum post aliud conflata, et in unam eandemve massam conjuncta, ultimario et lapsa plurium annorum ad plures etiam milliones florenorum multiplicari, et augeri valebant, quae certe post patientiam aliquot annorum pauperi clero, et populo nostro romano — cui exigua summa in praesenti, vel nihil, vel certe exiguum, et disparibile, insensibileque ferre posset adiutorium — maximam dotationem, et felicitatem adferre possent.

Qua modalitate residua et de tempore in tempus dicta hac modalitate ad 200.000 fl. val. austr. conflanda stabilia capitalia manipulentur, et interusura eorum, quando et in quem finem converti debeant et possint? explanabitur, et specificè indigitabitur inferius § is IX XXIII et XXIV.

§ V. Capitalia huius meae fundationis deponantur in cassa status, sed si etiam una et simul pertractarentur, nunquam tamen commisceantur cum capitalibus aliarum fundationum huius A-dioeceseos scilicet cum fundatiõe Babiano-Ramontiana, vel alia simili, sed semper distincte et sub nomine „Fundationis Alexander St. Siulutianae“ manipulantur, et administrantur, efficientque diversam fundationem.

§ VI. Ut proventus ex immobilibus bonis fundationalibus, et interusura a capitalibus pecuniariis in obligationibus existentibus, obvenientia statim fructificent, et in damnum fundationis diu non exhaerent, metropolitanæ successores mei cum suo presbiterio sive capitulo, et cum praefatis illustrioribus viris laicis e gente nostra romana, modalitate superius § 2. indigitata, sedulo curabunt, ut illa et apud privatos erga hypothecam — quae non in aedificiis, sed potius in agris; et foenetis interusura legalia, vel saltem 50% post mutuatam summam reddentia constare debebant — triplum capitalis ex mutuo datae summae efficientem, elocabuntur, vel potius, si pro ratione temporum magis expedire videretur, statim emanantur obligationes status 50% quinque procento interusurium reddentes.

§ VII. Nec hoc quidem praetermittendum censui, ut cum pecunia devaluationi, et obligationes, tamquam materia papiracea, multis periculis, et temporum vicissitudinibus valde obnoxias sint; si operae pretium et magis expedire successores mei metropolitanæ cum suo presbiterio, sive capitulo, et cum praefatis laicis viris viderint, et sine notabili decurtatione proventuum, quos obligationes sive status, sive urbariales proferunt, fieri potuerit; obligationes

postquam capitalia in obligationibus successu temporum, in plura centena millia exerescerent — convertantur in paratam pecuniam, et illa pecunia emantur bona immobilia, quae quidem — uti § 6. superius dictum est — non multa aedificia magni pretii, et exiguum vel nihil fructificantia, sed potius in onus cedentia, contineant; sed tanto plura fructifera prata et foeneta, pinguesve agros complectantur, quorum annuus usus fructus redderet saltem 5 pcto capitalis in iisdem illocoati, et quae — si possibile fuerit — in proxima vicinitate, vel saltem non procul a bonis fundationalibus in Spring existentibus dissita essent.

§ VIII. Quando in manipulatione et administratione huius foundationis meae, vel circa collationem beneficiorum et stipendiorum, atque pensionum sequenti § IX. indigitandarum inter futuros meos successores metropolitae Albo-Julienae, et eorum presbiterium, sive capitulum, et adhibitos illustriores laicos viros, aliqua differentia, et diversae opiniones orientur, in talibus casibus negotium semper pluralitate votorum decidatur; in qua decisione successores mei metropolitae Albo-Julienae habebunt quatuor vota, et singulum individuum ex presbiterio, sive capitulo metropolitano Blasiensi, et ex adhibitis laicis viris, unum possidebit votum, ita tamen ut si extraordinarie evenerit, ut vota presbiterii, sive capituli metrop. aequalia essent, eorum votis, qui cum successoribus meis AEppis Albo-Julienasidem sentirent, negotium debeat decidi, et effectuari votis in eadem sententia et opinione cum successoribus meis metropolitae Albo-Julienasidem stantium.

B.

De manipulatione et pertractatione huius foundationis in specie.

§ IX. Postquam proventus, et interuentia testatorum, datorum, donatorumque et legatorum a me in hanc foundationem superius in praefatione huius iustamenti fundationalis specificata sub Nr. 1, 2, et 3 bonorum immobilium, et capitalium, modalitate § II. superius indigitata, post mortem meam proventus et interuentis inde provenientibus de tempore in tempus et de anno, imo etiam de dimidio anno in dimidium annum, in omni in capitale fructificaturum convertendis, ad 250.000 fl. v. a. summam exereverint; et postquam ex hac summa quinquaginta millia florenorum in v. a. in novi capitalis conflationem — prouti superius § II. et IV. uberius dictum est — segregabuntur, et reponentur; deinceps ex residuo illo ducentorum millium florenorum in v. a. capitali exurgens omni anno 10.000 fl. v. a. sive: decem millium florenorum in val. austr. interuentium, successores mei metropolitae Albo-Julienae cum suo presbiterio sive capitulo, et cum adhibendis praedictis viris laicis illustrioribus religionis et nationis nostrae romanae, sequenti, nunquam et nullo sub praetextu violabili, aut permutanda modalitate, in designandos inferius fines, et in individua ac personas erogabunt, dabunt, et distribuent, et quidem sequenti modo:

1. Quod si sacratissima sua caes. reg. et apostolica Majestas ad vacantia canonicalia stalla huius metropolitani presbiterii sive capituli, etiam e connubio clero, aliqua individua, omnibus aliis qualitatibus, et dotibus ad canonicatum gaudentia dignaretur denominare et promovere — quod secundum canones, et Apostolicam ecclesiae orientalis perpetuam disciplinam, non modo aequum est sed etiam iustitia id exigit — praesentium virtute titulo annuae pensionis, pro duabus viduas canonicorum metropolitani capituli Blasiensis nefors existentibus lego et fundo octingentos florenos in v. a. id est pro singula vidua annue: quadringentos id est: 400 fl. in v. a. quibus in casu viduitatis earum e proventus bonorum immobilium fundationalium, et ex interuentis capitalis per me legati, etiam antequam illud ad summam § II. et IV. a indigitatam exeresceret, statim pensiones decursivis in ratis exsolvantur universim octingentos florenos valoris aeterni fl. 800

Quoad dandas vero Nr. 2 usque 17. indigitatas et specificatas pensiones viduales, stipendia, salaria, et alia pia legata attrictissime semet successores mei cum suo presbiterio et Capitulo et cum adhibendis laicis Viris in altioribus officiois publicis constitutis, accomodabunt inviolabili dispositioni meae superius § 2, 3, et 4. a expressae, et ita tantum, postquam capitale ad 250.000 fl. v. a. exereverit, atque in

novum conflandum capitale 50.000 fl. v. a. segregabuntur, e residui 200.000 fl. v. a. Capitalis interuentis distribuentur, dabuntur et conferentur.

2. Pro tribus viduas vicariorum foraneorum, aut decanorum, aut actualium archidiaconorum, in praecipuis urbibus vel celebrioribus Transilvaniae, ad hanc archidiecesim pertinentibus locis, nominanter in Fogaras — Cibinii, Claudiopoli, — Albae-Juliae sive Carolinae — Maros Vasarhelyini, Thordae — Abrudbanyae nefors existentibus, lego singulae annuatim 300 fl. in v. a. universim 900

3. Pro tribus viduas vicearchidiaconorum praecipuorum, et locis principalioribus constitutorum et benemeritorum pro singula vidua annuatim 200 fl. v. a. universim lego sexcentos fl. v. a. 600

4. Pro quatuor viduas praecipuorum et optime meritorum parochorum singulae à 150 fl. v. a. lego universim sexcentos 600

5. Pro quatuor viduas parochorum locorum et sortis mediocris et inferioris, singulae annuatim 100 fl. v. a. universim lego quadringentos 400

6. Lego et fundo 3 stipendia pro tribus optimae spei, et classem eminentiae ex omnibus, aut saltem ex maxima parte studioium habentibus, vere pauperibus juvenibus, qui Jura, aut medicinam extra patriam, in aliqua monarchiae austriacae — vel etiam in exteris provinciis, si id cum speciali indulta benigni nostri regiminis fecerint — studere et absolvere cuperent, singulo juveni annuatim 400 fl. v. a. in universa summa pro 3 juvenibus: mille ducenti floreni v. a. 1200

7. Pro duobus optimae spei, et classem eminentiae ex omnibus, vel saltem ex maiori parte studioium habentibus juvenibus qui extra patriam ubique in tali publico instituto metalurgiae (Schemnitz) technicae, pedagogiae, et realium artium (scientiam) sibi comparare studerent, lego et fundo pro singulo annuatim 300 fl. v. a. universim sexcentos florenos v. a. 600

8. In sex stipendia pro sex optimae spei et classis — uti superius est: juvenibus, qui studia juridica in caes. reg. academia Cibiniensi, vel alibi in patria absolvere cuperent, singulo annuatim 200 fl. v. a., universim mille ducentos florenos v. a. 1200

9. In sex stipendia, pro sex pauperibus, sed optimae spei et classis juvenibus in superiori gymnasio Blasiensi, aut etiam alterius loci gymnasio catholico, vel (si sufficientem, vel excusabilem causam propter paupertatem, vel nimiam loci a paterna habitatione distantiam, haberet, praesupposito etiam eo, quod suam religionem inviolabiliter conservet, et frequentet.) etiam in graeco-non unito, vel etiam acatolico, in aut extra patriam studentibus singulo annuatim 100 fl. v. a., universim lego sexcentos fl. v. a. 600

10. In octo stipendia pro octo pauperibus juvenibus in inferioribus gymnasiis — superius positione 9 nominatis — studentibus pro singulo lego 60 fl. v. a., universim: quadringentos octuaginta florenos val. austr. 480

11. Uni professori, qui in seminario archidiecesano Blasiensi clero juniori, purum ecclesiae orientalis catholicae antephotianae, vel quam ecclesia orientalis, ante concilium Florentinum — in quo ritus et disciplina eius e pactis assecurata fuit — tenuit — et patres nostri etiam post initam S. Unionem inviolabiliter custodierunt, jus canonicum et disciplinam ex professo traditurus est, in annum salarium dabuntur 400

12. Uni professori, qui acque in seminario nostro archidiecesano Blasiensi clerom juniorem in ritu et cantu instructorus est, in annum salarium dabuntur 400

13. Uni qualificatae foeminae, quae in scola puellarum Blasiensi, foemellas, sive puellas rite instruat in omnibus maxime necessariis foeminarum artibus, in scientia etiam coquinaria, hortulana etc. item in religione, historia biblica, et aliis, quas superioritas pro foemellis necessarias iudicaverit, dari annuatim titulo salarii volo 300

14. In comparationem librorum pro exigenda dioecessana vel seminaristica bibliotheca locali omni anno dabuntur 60

Nota bene. Hi libri semper e consilio et sententia successorum meorum cum suo presbiterio sive capitulo comparari debent; habita semper praecipua reflexione ad bonos auctores, et necessaria, ac optima opera lingua nostra romana edita.

15. In proemia eminentium studentium in gymnasio superiori et inferiori Blasiensi dabuntur omni anno 60

16. Pro 20 liturgiis in salutem et refrigerium animae meae, meorum patrum, fratrum ac aliorum consanguineorum meorum diebus inferius § XXII. specificandis, in locis et diebus omni anno celebrandis, hisce lego et testor 40

17. Ecclesiis Bistriensi et Szilágy-Somlyoviensi, quibus ego praefui pastor animarum per plures annos, nec non ecclesiae Abrud Bányensi, ubi parentes et alii consanguinei mei pie in domino quiescent, singulae ex praefatis ecclesiae titulo dotis omni anno persolvendae, hisce assigno, et dari volo 50 fl. v. a., universim omnibus centum quinquaginta floren. 150

in summa summarum 8790

Quidquid autem ex interuentis capitalis 200.000 fl. supra praespecificatae solutiones, vel etiam annualem contributionem regiam de illis interuentis pendendam, aut alias inevitabiles expensas, abundaret, aut supermaneret, id totum in auctionem conflandi novi capitalis (§ II et IV) convertatur.

§ X. Si juxta reservationem § III. superius factam contingeret, ut Ego aliquibus viduas ex consanguineis etiam meis, vel aliis in alio testamento, aut condicillo ex hac foundatione pensiones annuas statim post mortem meam eis dandas aplaciderem, hae pensiones post mortem illarum personarum, quibus assignatae erunt, non transibunt ad illarum posteros, sed redibunt in emolumentum, et augmentum huius foundationis, et pensionum, ac stipendiorum § IV. et IX. commemoratorum.

(Va armá.)

UNGARIA. (Dieta.) In sedintia din 21 Oct. a casei deputatoru se decide cu unanimitate statorirea liniamenteloru cardinali ale sistemului procedurii civili, precum urmèza:

cá se se introduca publicitatea deplina, cá in loculu manipulatunii decretale se se introduca manipulatunea archivaria.

Principiulu alu treilea, care sustiene, cá judecatile curenti fara exceptiune, se se póta apelá la forulu alu treilea intra dominium, a produsu una disputa infocata.

Nic. Szabó propune motiunea urmatoria: Nu se póte aprobá, cá tóte judecatile, fara exceptiune, se se póta apelá la forulu supremu (alu treilea), ci fiindu judecatile forului primu si alu doilea consunatorie, are se urmeze ecsecutiunea. Deci §§ 287 si 345 suntu a se modificá in intielesulu acest'a.

Min. just. Horváth spriginesee propunerea lui Szabó, pentruca concediendu apelarea la forulu supremu in contra sentintieloru consunatorie ale celoru doue foruri inferiori, amu dá votu de neincredere acestoru doue judecatorie, si amu statorí, cá numai sentintia forului supremu se aiba valóre. Cas'a se dechiara pentru motiunea lui Szabó.

Medanu substerne o modificatiune, in sensulu careia partile numai atunci se fia silite a se representá prin unu advocatu, candu ele nu aru fi capace a se representá pre sene. Cas'a primesce in principiu proiectulu procedurii civili. —

(Uniuinea Transilvaniei.) Foiele ungueresci spanu, ca ministeriulu unguerescu este gat'a cu proiectulu de lege relativu la „ecsecutarea uniuinei“ si ca nu preste multu 'lu va substerne dietei. Intr'o conferintia ministeriale, la care au luat'u parte ministrii Wenkheim, Mikó si Horváth se se fi otaritu stergerea guvernului Transilvaniei si infiintarea unui comisariatu regescu. Toti officiali dela guvernulu amintitu au primitu indrumarea, se si substerna catu mai curendu documentele despre servitulu si capacitatea loru. „Fed.“

Cronica esterna.

Nesce pareri despre situatiune publicate in „N. Frbl.“ din pen'a unui polition germanu, care se intorce in cercurile regimelui dia Parisu, se cetesecu acum prin tóte diurna-

lele. Politicula mi descopere, ca Galiti'a nu e a se considera ca o provincia austriaca, ci ca o parte si ca trunchiulu Poloniei viitoria, ea ar' trebui organizata ca se poata sprigini cu rezultata buna lupta viitoria pentru restituiria intregii Poloniei; poporului austriacu se i se preface pe tota diu'a si pe facia, ca reformele interne nu se intreprindu pentru sustinerea cea cu totul imposibila a vechiului statu imperatescu, ci numai pentrucă se poata imputeri pe Austri'a la deslegarea problemei viitorie de a restatori Germani'a si a respinge pe Prusi'a. „Germani'a se infintiaza de sigur si inca in scurta; intrebaria e numai, ca ore prin Austri'a or' Prusi'a. Deca Austri'a abdica de deslegarea acestei probleme, apoi Bismark e pop'a ei, care indata ce va castigă concessiuni liberali dela regele, a si castigatu tota Germani'a sudica. Ce va fi atunci la cea d'anteia lovitura cu Austri'a cu greu se poate calcula. — Ungurii suntu resoluti pentru ori ce putere, care li ar' da o protectiune tare in contra Rusiei. Asta o potu face germanii, nu inse Austri'a cu dusman'a Prusia in spate. Aproximate Germani'a unita, ca va fi liberala si i va respecta nedependinti'a si constitutiunea, atunci ei maghiarii se intorc dela Vien'a la Berlinu, tienendu pe iubitu seu Franz Josef pentru sine in Bud'a“.

In obiectulu resbelului scrie politiculu meu, ca Austri'a numai o vorba energica se vorbesca, pe care Prusi'a se o intempine cu opunere, atunci Franci'a trebuie se tiena partit'a Austriei si se ecscuteze ea totulu si atunci, candu Austri'a n'aru scoate nici un regimentu la lupta. Pusetiunea presenta inse nu se poate indelungu tiené. Franci'a nu poate totu astepta pregatita de resbelu, pana candu va ave placere Austri'a se de semnalulu. Franci'a cere franchetia si contielegere chiara seu in fine intréba numai interesele proprie si pasiesce singura inainte, va se dica, ca Franci'a se va mesura mai anteu cu Prusi'a, apoi se va intielege cu ea, ca Franci'a se capete Renulu si Prusi'a Germani'a de sudu si Germani'a austriaca. Napoleonu se intielege cu Prusi'a si Rusi'a cum se impartiéca continentulu intre puterile primari ale rasei romane, germane si slave. Asta se poate forte leane cuprinde cu mintea. — Pana acum Napoleonu e pe partea nostra; inse facunduise dificultate pre mare, in fine trebuie se ne temem de o diversiane, dice politiculu.

De cumva Drouin de Lhuys va primi conducerea negótiilor esterne, atunci vomu sci, ca Franci'a a luat o pusetiune comunala facia cu Austri'a. —

Parisi 21 Octob. „Constitutionalele“ dice: Suntemu forte necredietori in privinti'a asertiuniloru, relative la aliantia Rusiei cu Romani'a; avemu nevoie de alta proba decatu corespondintiele diariiloru pentru a atribui Rusiei proiectulu de a face cauza comuna, cu nesce revolutiunari cari, incapabili de a funda la densii o administratiune onesta si economa, cauta in afara unu alimentu pentru spiritulu loru aventuros.

Diariulu „Francia“ resumandu tabloulu Europei, dice, ca pretutindine stabilitatea Europei ofera neodihna, si termina demonstrandu, ca nu prin resbelu guvernele europene voru pute esi din aceste greutati. —

Abreviatunile romane.

(Urmare.)

A.

- A. — Ab, ad, Aelius, aes, Achaia, Albinus, amicus, annus, ante, Apulum seu Apula, argentum, Augustus, Aulus, aurum, hoo, primus.
- A. A. — Prima Augusta. — Achaia Augusta.
- A. A. A. F. F. — Auro, argento, aere, fiando, feriundo.
- AB. — Abdicavit.
- AB. AUG. M. P. XXXXI. Ab Augusta millia passuum quadraginta unum.
- AB. AUGUSTOB. M. P. X. — Ab Augustoburga millia passuum decem.
- ABN. — Abnepos.
- AB. U. C. — Ab urbe condita.
- A. CAMB. M. P. XI. — A Campoduno millia passuum undecim.

- A. COMPL. XIII. — A Compluto quatuordecim.
- A. C. P. VI. — A capite seu a caput pedes rex.
- AD. — Adatrix.
- A. D. Ante diem.
- ADIVTR. — Adatrix.
- ADJECT H.S. IX. ∞. — Adjectis sestertii novem mille.
- ADN. — Adnepos.
- ADQ. — Adquiescit seu adquisita in loco de adquisita.
- A. D. X. K. NON. — Ante diem decimum kalendarum novembris.
- AED. II. II VIR. II. — Aedilis iterum, duumviris iterum.
- AED. II. VIR. QUINQUE. — Aedilis duumvir quinquennalis.
- AED. POT. II. — Aedilicia potestate iterum.
- AED. Q. II. VIR. — Aedilis quinquennalis duumvir.
- AEL. — Aelius, Aelia.
- AEL. VIM. — Aelium Viminacium.
- AEM. — Aemilius, Aemilia.
- AG. — Ager, Agripa.
- AIM. — Aemilius, Aemilia.
- A. H. D. M. — Amico hoc dedit monumentum.
- A. K. — Ante Kalendas.
- ALAM. — Alamani.
- ALB. — Alba, Albus.
- ALB. FVC. — Alba Fucente.
- A. M. AD. H. N. T. — Hoo monumentum ad heredes non transit.
- A. M. A. F. C. M. XII. A municipio Aelio Foro constituta millia XII.
- A. MILL. XXXV. — A milliariis seu ad miliaria triginta.
- AN. C. H. S. — Annorum centum hic. situm.
- AND. — Andesima.
- AN. DCLX. — Anno sexcentesimo sexagesimo.
- AN. II. S. — Annos duos semis.
- AN. IVL. — Annos quadraginta sex.
- AN. N. — Annos natus.
- ANN. LIII. H. S. E. — Annorum quinquaginta trium hic situs est.
- ANN. NAT. LXVI. — Annos natus sexaginta sex.
- ANN. P. L. M. X. Aunos seu annis plus minus decem.
- AN. P. M. L. — Annorum plus minus quinquaginta.
- AN. P. R. C. — Anno post Romam conditam.
- AN. Ⓣ. XVI*) — Anodefunctus decimo sexto.
- ANTIST. — Antistius.
- AN. VRB. CCND. — Annus urbis. conditae.
- AN. V. P. M. II. — Annis vixit plus minus duobus.
- AN. V. XX. — Annos vixit viginti.
- AN XXV. STIP. VIII. — Annorum viginti quinque stipendiorum octo.
- A. O. F. C. — Anno optimo faciendum curavit.
- A. P. M. — Amico posuit monumentum.
- AP. seu APP. — Appia, Appius.
- AP. seu APV. seu APVL. — Apulum seu Apula, Apulensi.
- APRODISIA — in loco de Aphrodisia.
- A. P. R. C. — Anno post Romam conditam.
- A. P. V. C. — Anno post urbem conditam.
- APUD. L. V. CONV. — Apud lapidem quintum convenerunt.
- APVL. — Apulum.
- AQ. — Aquae.
- AQVI. — Aquincum.
- AR. ARL. — Arelato.
- A. RET. P. III. S. — Ante retrò pedestres semis.
- ARIM. — Ariminum.
- AR. P. — Aram posuit.
- ARG. — Argentarius.
- ARG. P. X. — Argenti pondo decem.
- ARB. — Arrins.
- A. V. B. — A viro bono.
- A. V. C. — Ab urbe condita.
- AVG. — Augustus, augur, augustal.

*) Ⓣ — Acestu sembu nu e altu decatu Ⓣ grecescu si insemnéa θάνατος (morte).

- AVG. COL. — Augustal coloniae.
- AVG. COL. VLP. OESC. — Augustae Coloniae Ulpiae Oescensis.
- AVGG. — Augusti, Augustali, Augurii.
- AVGG. NN. — Augustorum nostrum.
- AVGUSTOB. — Augustoburgum seu Augustoburga.
- AVR. — Aurelius.
- A. XII. — Annis duodecim.
- A. XX. H. EST. — Annorum viginti hic est. (Va urmă.)

Nr. 668/pres. 1868.

1-3

Publicatiune.

Stabilimentele de calde calde si reci din comunitatea Sangeorgiu (districtulu Naseudului), si respective veniturile acestoru calde se voru dá in arenda pre timpul din 1-a Ianuariu 1869 si pana in finea lui Decembre 1871 pre calea licitatiunii publice.

Licitatiunea se va tiené in Sangeorgiu in cancelari'a judelui cercuale in 20 Novembre 1868 la 10 ore anteamédi. —

Pretulu strigarei pentru unu anu este 1250 fl. v. a. Doritorii de a licitá au se depuna inainte de inceperea licitatiunii unu vadiu de 125 fl. v. a.

Oferte scripturistice provideute cu acestu vadiu inca se voru primi, inse numai pana la inceperea licitatiunii.

Conditunile per estensum se potu vedé seu la acestu oficiolatu districtuale, seu si la oficiulu cercuale in Sangeorgiu.

Dela presidialu districtului.

Naseudu in 10 Octob. 1868.

In absentia domnului capitaniu supremu:

Vicecapitanulu primariu:

Porciu m/p.

Pensionatu de fete.

Dicasterialmente de mai multi ani concesionatu, éra acum de nou intogmitu.

In acestu pensionatu se primescu din 1-a Octóbre incependu fete in vuptu si cuartiru in deplin'a ingrigire pe langa impartasirea instructiunii latite in limb'a maghiara, germana si francesa, ortografi'a, stilistic'a, aritmetic'a, istori'a, geograf'a, istori'a naturale si fisica, claviru, cantecu si tote lucrurile de mana femeiesci usitate.

Doritorii de a asiedia ficele sale in acestu institutu voru binevoi a se adresá la proprietarés'a institutulu in Clusiu strat'a podului Nr. 317, 1-a contigatiune. —

Clusiu in Septembrie 1868.

Josefin'a Schell

n. Desbordes.

1-3

A. Schwarze et Bartha

piati'a Nr. 16,

recomanda onoratiiloru sei musterii si onoratulu publicu depositulu loru bine asortatu de marfa:

materii de cele mai moderne de paletóne, pantalóni si giletce.

Sususcisii prin cumperatur'a marfei, intreprinsa in persóna cu multa inlesnire atatu in laintru catu si afara din statu, se afla in stare a provedé pe onorabili sei musterii sub cele mai efine condituni cu cea mai buna marfa si eu celu mai bunu folosu. G. 9-10

 Ecsemplaria din Gazeta dela inceputu anului se afla destule. — Se poate prenumera si dela 1. Oct. — Refuirea?!!

Cursurile la burza in 27. Oct. 1868 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 50 cr. v.
Augsburg	—	—	113 „ 75 „
London	—	—	115 „ 50 „
Imprumutulu nationalu	—	—	57 „ 10 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	58 „ 20 „
Actiile bancului	—	—	787 „ — „
„ creditulu	—	—	210 „ 30 „

Obligatiile transilvane ale desarcinarii pamentulu in 22. Oct. 1868:

Bani 70.50 — Marfa 71.—.